

2016. aasta vene keele riigieksamit asendavate eksamite lühianalüüs

Mare Kasuri

venekeele võõrkeelena peaspetsialist

2016. aasta kevadel sooritasid eesti koolide lõpetajad vene keele riigieksamina vene keele rahvusvahelisi tasemeeksameid, mille koostasid Venemaa Rahvaste Sõpruse Ülikooli spetsialistid. Õpilased said valida vene keele kui võõrkeele B1-taseme (*Тест по русскому языку как иностранному. I сертификационный уровень*) või B2-taseme (*Тест по русскому языку как иностранному. II сертификационный уровень*) eksami.

B1-taseme eksam

Sellele tasemele jõudnut iseloomustab võime suhelda mitmesugustes igapäevaelu situatsioonides ja teha end mõistetavaks venekeelses keskkonnas. B1-tasemele jõudmiseks, eeldusel, et baasteadmised on omandatud, kulub ligikaudu 160–180 tundi. Neil, kes alustavad õppimist nullist, tuleb taseme saavutamiseks läbida 440–460 tundi. Nimetatud tundide hulk on ligikaudne, see võib varieeruda sõltuvalt õpitingimustest ja õpilase individuaalsetest võimetest.

B1-taseme kirjeldusel põhineva vene keele B1-taseme testiga kontrolliti nelja osaoskust (kirjutamist, kuulamist, lugemist, rääkimist) ja keelepädevust. Eksam koosnes kirjalikust ja suulisest osast. Kirjalik osa hõlmas kirjutamist, kuulamist, lugemist ning sõnavara ja grammatikat, suuline osa rääkimist.

Objektiivselt hinnatavates kuulamis-, lugemis-, sõnavara ja grammatika osas oli kokku 150 üksikküsimust, mille kaal oli erinev. Iga üksikküsimuse kaal kuulamisosas oli neli punkti, lugemisosas seitse punkti, sõnavara ja grammatika osas üks punkt. Kirjutamisosa eest oli eksaminandil võimalik saada maksimaalselt 80, kuulamisosa eest 120, lugemisosa eest 140, sõnavara ja grammatika osa eest 100 ja rääkimisosa eest 170 punkti, kokku oli võimalik kogu eksamitöö eest saada maksimaalselt 610 punkti (*vt tabelit 1*). Kirjaliku ja suulise väljendusoskuse hindamiseks kasutati vastavaid hindamisskaalasisid.

Eksamisooritajale, kes saavutas nõutava keeleoskustaseme (neljas osas oli tulemus mitte vähem kui 66% osa maksimaalsest tulemusest ja ühes osas mitte

vähem kui 60%), väljastati vastav tunnistus (*Сертификат о прохождении государственного тестирования по русскому языку*). Kui keeleoskustase jäi saavutamata, väljastati eksamisooritajale tõend eksamitulemustega (*Справка*). 2016. aastal sai B1-taseme tunnistuse 38% eksamisooritajatest (2015. aastal 52%).

Tabel 1. 2016. aasta vene keele B1-taseme eksami osad

	Ülesannete hulk	Üksikküsimuste hulk	Maksimumpunktid	Kestus (min.)
Kirjutamine	2		80	60
Kuulamine	6	30	120	35
Lugemine	3	20	140	50
Sõnavara ja grammatika	4	100	100	40
Rääkimine	4		170	60

2016. aasta vene keele B1-taseme eksamil osales 80 eksaminandi (34 koolist), 2015. aastal 108 eksaminandi. Ligikaudu 39 % eksaminandidest olid Harjumaalt ja 17 % Tartumaalt (*vt tabelit 2*). Ühe eksamisooritajaga koole oli 17 ehk 50%, kahe-kolme eksamisooritajaga 11 ehk 32% ning seitsme ja enama eksamisooritajaga vaid 2.

Tabel 2. B1-taseme eksami tulemused maakonniti

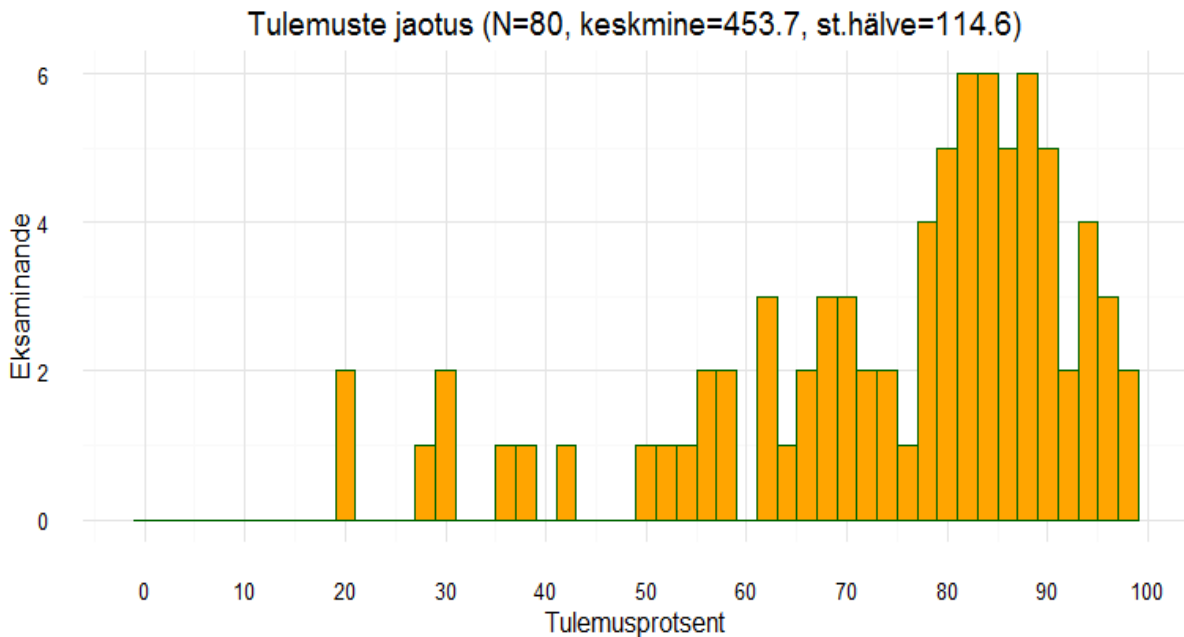
Maa kond	Eksam inande	Kesk mine %	Kirjuta mine %	Kuula mine %	Gramm atika ja sõnava ra %	Luge mine %	Suuli ne osa %	B1 saavut anuid	B1 saavuta nute %
Harju maa kond	31	80	48	88	79	89	85	11	35%
Ida-Viru maa kond	3	62	46	73	69	65	54	2	67%
Jõgeva maa kond	5	44	26	63	47	52	30	-	-
Järva maa kond	4	71	44	85	74	76	68	1	25%
Lääne-Viru maa kond	3	86	57	91	91	87	91	1	33%
Lääne maa kond	1	58	53	60	52	50	69	-	-

Põlva maa kond	2	89	68	93	93	92	91	1	50%
Pärnu maa kond	6	60	43	76	58	68	50	-	-
Rapla maa kond	1	51	8	70	53	65	45	-	-
Saare maa kond	3	61	27	74	57	63	67	-	-
Tartu maa kond	14	80	63	85	76	91	82	11	79%
Valga maa kond	3	86	74	94	87	90	80	2	67%
Viljandi maa kond	1	83	55	87	96	85	85	-	-
Võru maa kond	2	72	19	88	88	88	64	-	-
Märki mata	1	95	82	100	93	100	95	1	100%
Kokku võte	80	74	49	84	74	82	75	30	38%

Vene keele B1-taseme eksami üldine keskmine tulemus 453,7 punkti ehk 74% osutus vaid ühe protsendi võrra madalamaks 2015. aasta üldisest keskmisest. Kõrgeim tulemus oli 599 ja madalaim 123, standardhälve 114,6 (vt graafikut 1, tabelit 3).

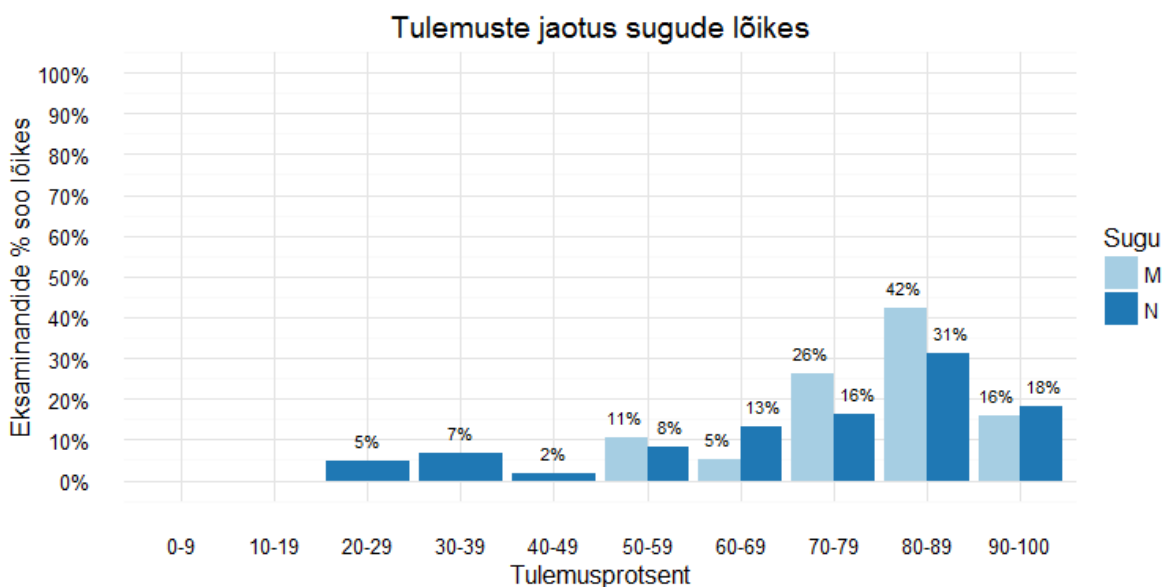
Tabel 3. B1-taseme eksami põhinäitajad osade kaupa

	Kirjutamine	Kuulamine	Grammatika ja sõnavara	Lugemine	Suuline osa	Kogu eksam
Punkte	80	120	100	140	170	610
Keskmine tulemus	39,2	100,8	74,5	115,3	126,7	453,7
Keskmine sooritus %	49	84	74	82	75	74
Miinumum	0	40	34	28	9,5	123
Maksimum	76,2	120	100	140	170	599
Standardhälve	22,5	18,2	18,1	28,2	39,4	114,6

Graafik 1. 2016. aasta B1-taseme eksami tulemuste jaotus

Eksami erinevate osade keskmiste tulemuste võrdlus näitab, et nagu ka eelnevatel aastatel osutusid kõrgeimateks kuulamis- ja lugemisosa keskmised tulemused (vastavalt 84 ja 82), ligikaudu kümne protsendi võrra madalamaks sõnavara ja grammatika osa ning rääkimisosa tulemused (vastavalt 74 ja 75), madalaim oli kirjutamisosa tulemus – 49% (vt tabelit 4). Meeste ja naiste üldiste keskmiste tulemuste analüüs näitab, et need erinevad 7%. Sarnaselt eelmise aastaga osutus meeste üldine keskmine kõrgemaks kui naistel. Naiste keskmine tulemus on protsentides 73, meestel 80 (vt tabelit 4). Erinevate osade võrdluses on naiste keskmised sooritusprotsendid langenud.

Graafik 2. 2016. aasta B1-taseme eksami tulemuste jaotus soo järgi

Tabel 4. B1-taseme eksami tulemused soo järgi

Sugu	Eksamianande	Keskmine %	Kirjutamine %	Kuulamine %	Grammatika ja sõnavara %	Lugemine %	Suuline osa %	B1 saavutanuid	B1 saavutanute %
N	61	73	48	83	73	80	72	24	39%
M	19	80	51	88	79	89	82	6	32%
Kokkuvõte	80	74	49	84	74	82	75	30	38%

Meeste ja naiste keskmiste tulemuste analüüs näitab, et suuremad erinevused on rääkimisosa keskmistes (vastavalt 10%). Üheksa protsenti kõrgema keskmise tulemuse saavutasid mehed lugemisosas ning kuus protsenti kõrgema grammatika ja sõnavara osas, üldised kirjutamisosa tulemused erinesid kolme protsendi võrra (vt tabelit 4 ja graafikut 2). B1-taseme tunnistuse said 32% eksami sooritanud meestest ja 39% naistest.

B2-taseme eksam

Sellele tasemele jõudnut iseloomustab küllalt kõrge suhtluspädevus kõigis eluvaldkondades. B2-tasemele jõudmiseks peaks õppur läbima vähemalt 720 tundi eeldusel, et ta on jõudnud juba B1-tasemele.

B2-taseme kirjeldusel põhineva vene keele B2-taseme testiga kontrolliti nelja osaoskust (kirjutamist, kuulamist, lugemist, rääkimist) ja keelepädevust. Eksam koosnes kirjalikust ja suulisest osast. Kirjalik osa hõlmas kirjutamist, kuulamist, lugemist, sõnavara ja grammatikat, ning suuline osa rääkimist.

Objektiivselt hinnatavates kuulamis-, lugemis-, sõnavara ja grammatika osas oli kokku 146 üksikküsimust, mille kaal oli erinev. Iga üksikküsimuse kaal lugemisosas oli kuus punkti, sõnavara ja grammatika osas üks punkt. Kuulamisosa oli üksikküsimuste kaal ülesannetes erinev, jäädes vahemikku 5–8 punkti. Kirjutamisosa eest oli eksaminandil võimalik saada maksimaalselt 65 punkti, kuulamisosa eest 120, lugemisosa eest 150, sõnavara ja grammatika osa eest 100 ja rääkimisosa eest 140 punkti, kokku oli võimalik kogu eksamitöö eest saada maksimaalselt 575 punkti (vt tabelit 5).

Kirjaliku ja suulise väljendusoskuse hindamiseks kasutati vastavaid hindamisskaalasid.

Eksamisooritajale, kes saavutas nõutava keeleoskustaseme (neljas osas oli tulemus mitte vähem kui 66% osa maksimaalsest tulemusest ja ühes osas mitte vähem kui 60%), väljastati vastav tunnistus (*Сертификат о прохождении государственного тестирования по русскому языку*). Kuiksamisooritaja sai vähemalt 50% ehk 285 punkti, väljastati talle B1-taseme tunnistus. 2016. aastal sai 92%ksamisooritajatest B2-taseme tunnistuse ja 9% B1-taseme tunnistuse, ühele inimesele väljastati tõend.

Tabel 5. 2016. aasta vene keele B2-taseme eksami osad

	Ülesannete hulk	Üsikküsimuste hulk	Maksimumpunktid	Kestus (min.)
Kirjutamine	3		65	60
Kuulamine	5	21	120	35
Lugemine	3	25	150	60
Sõnavara ja grammatika	6	100	100	70
Rääkimine	5		140	45

2016. aasta vene keele B2-taseme eksamil osales 185 eksaminandi (60 koolist), 12 eksaminandi vähem kui 2015. aastal. Ligikaudu 68% eksaminandidest olid Harjumaalt ja 29% Ida-Virumaalt (*vt tabelit 6*). Üheksamisooritajaga koole oli 22 ehk ligikaudu 37%, kahe-kolmeksamisooritajaga 27 ehk 45%, seitsme ja enamaksamisooritajaga 5 ehk 12%.

Tabel 6. B2-taseme eksami tulemused maakonniti

Maakond	Eksaminandide	Keskmine %	Kirjutamine %	Kuulamine %	Grammatika ja sõnavara %	Lugemine %	Suuline osa %	B2 saavutanuid	B2 saavutanute %
Harjumaakond	81	91	86	93	93	92	90	69	85%
Ida-Virumaa kond	54	96	95	97	97	95	96	54	100%
Jõgevamaa kond	1	78	76	64	67	88	86	1	100%
Järvamaa kond	1	82	76	96	96	88	58	-	-

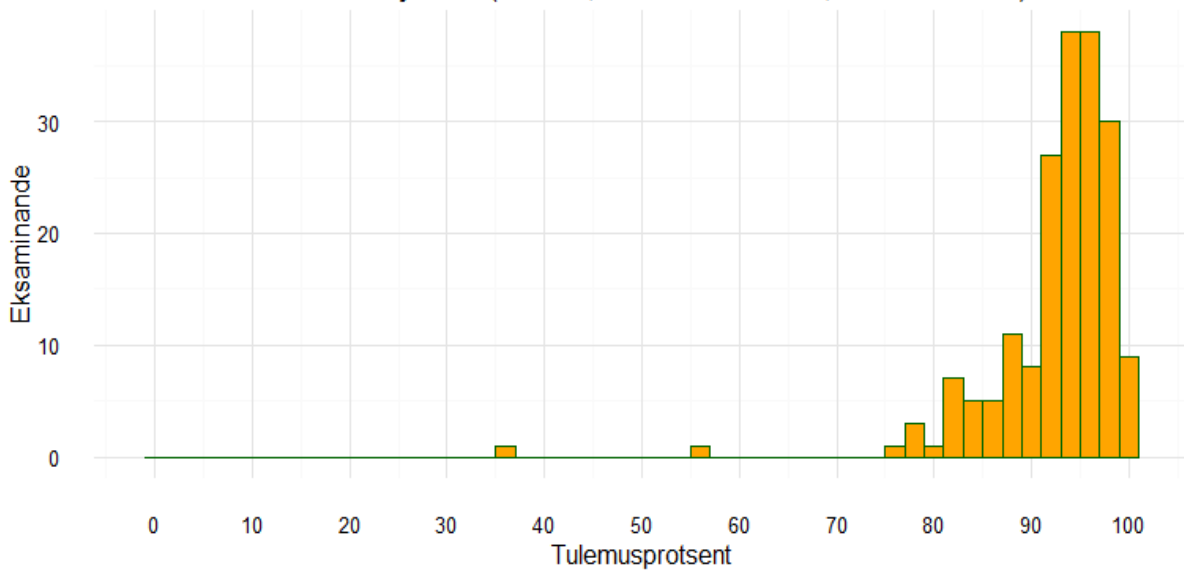
Lääne-Viru maa kond	10	91	85	94	94	90	91	9	90%
Lääne maa kond	6	90	87	92	95	91	83	5	83%
Põlva maa kond	1	97	96	100	97	96	96	1	100%
Pärnu maa kond	5	91	84	97	92	92	88	5	100%
Tartu maa kond	17	91	84	90	92	94	92	17	100%
Valga maa kond	4	95	89	93	95	98	96	4	100%
Võru maa kond	3	91	88	89	95	93	87	3	100%
Märki mata	2	96	85	100	100	100	91	2	57%
Kokku võte	185	93	89	94	94	93	91	170	92%

Vene keele B2-taseme eksami üldine keskmine tulemus oli 532,8 punkti ehk 93 %, mis osutus ligikaudu nelja protsendi võrra kõrgemaks 2015. aasta üldisest keskmisest ja seega sarnaseks 2014. aasta keskmisega. Kõrgeim tulemus oli 574 ja madalaim 205, standardhälve 40,6 (vt graafikut 3, tabelit 7).

Tabel 7. B2-taseme eksami põhinäitajad osade kaupa

	Kirjutamine	Kuulamine	Grammatika ja sõnavara	Lugemine	Suuline osa	Kogu eksam
Punkte	65	120	100	150	140	575
Keskmine tulemus	57,6	112,9	94,2	139,8	128,1	532,8
Keskmine sooritus %	89	94	94	93	91	93
Miinumum	21	61	36	54	33	205
Maksimum	65	120	100	150	140	574
Standardhälve	6,5	9,1	7,7	12,1	14,1	40,6

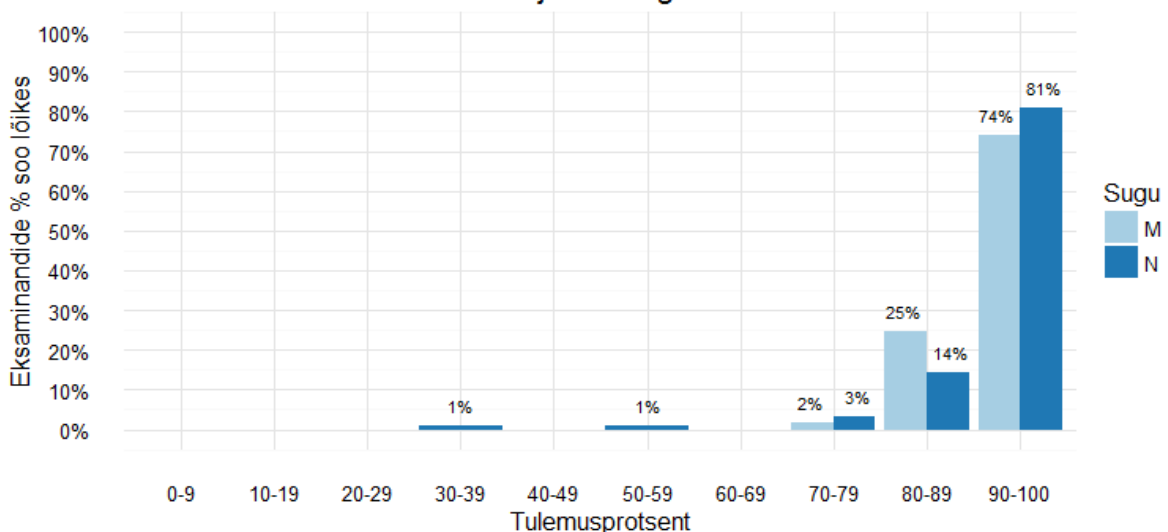
Tulemuste jaotus (N=185, keskmine=532.8, st.hälve=40.6)

Graafik 3. 2016. aasta B2-taseme eksami tulemuste jaotus

Eksami erinevate osade keskmiste tulemuste võrdlus näitab, et ühtlaselt kõrged olid kuulamis- ja lugemisosa ning sõnavara ja grammatika keskmised sooritusprotsendid (vastavalt 94 ja 93 ning 94), kirjutamisosa keskmine sooritusprotsent oli 89 ja rääkimisosal 91 (vt *tabeleid 7,8*). Meeste ja naiste üldiste keskmiste tulemuste analüüs näitab, et need ei erine, välja arvatud kirjutamisosa, kus meeste ja naiste tulemuste vahe kujunes kolmeprotsendiliseks. Naiste keskmine tulemus on protsentides 90, meestel 87 (vt *tabelit 8 ja graafikut 4*).

Tulemuste jaotus sugude lõikes

Graafik 4. 2016. aasta B2-taseme eksami tulemuste jaotus soo järgi

Tabel 8. B2-taseme eksami tulemused soo järgi

Sugu	Eksaminan- de	Kesk- mine %	Kirju- tamine %	Kuu- lami- ne %	Gramm- atika ja sõnava- ra %	Luge- mine %	Suuli- ne osa %	B2 saavu- tanuid	B2 saavuta- nute %
N	120	93	90	94	94	93	92	109	91%
M	65	93	87	94	94	94	91	61	94%
Kokku võte	207	93	89	94	94	93	91	170	92%

Kokkuvõtteks

Kokkuvõtvalt võib öelda, et 2016. aasta vene keele rahvusvaheliste eksamite sessiooni võib lugeda kordaläinuks. Eksaminandide huvi sooritada rahvusvaheline vene keele eksam on tuntav, mida näitab eksaminandide hulk.

B2-taseme eksamitöö üldised keskmised tulemused olid kõrged ja eksaminandid said ülesannetega hästi või väga hästi hakkama, B1-taseme eksamitöö keskmised tulemused jäid madalamaks. Eksamitööde erinevate osade analüüs näitas, et mõlema keeleoskustaseme kuulamis- ja lugemisosad olid eksaminandidele pigem kerged. B1-taseme eksami valinutele osutus raskeimaks kirjutamisosa. 2016. aastal oli B2-taseme eksami üldine sooritusprotsent 19% kõrgem B1-taseme vastavast näitajast, 2015. aastal 14% ja 2014. aastal 12%. Kontingent, kes valib eksamiks taseme B2, on reeglina väga tugev. Kui 2015. aastal selle taseme valinud eksamitegijatest 90% said vastava tunnistuse, siis sel aastal juba 92%. B1-taseme eksamisooritajate hulgas moodustavad nõrgemad eksaminandid üle poole kontingendist. 62% B1-taseme valinud eksaminandidest ei saavutanud tasemele vastavat punktisummat ning neile ei väljastatud tunnistust. Põhjuseks võib olla see, et B1-taseme eksami valivad ka õpilased, kellel ei ole piisavat ettekujutust pakutavast formaadist ja nende ettevalmistus on nõrk.